

??? [00:00:00]:

Jo, takhle.

Ladislav Hejdánek:

Mně to připadá nepochopitelné, že jaksi můžu, a teď to doženu kousek dál ještě, že je dovoleno pěstovat krávy s velkými vemeny, aby nesly hodně mléka – to se neříká „nesly“, to se říká u nosnic zase – ale prostě aby... a slepice, které mají hodně vajec, a já nevím co, a šlechtit rostliny a tak dál, a nelze šlechtit člověka. Proč? Tam musí být nějaký důvod. To nejde prostě říct, že to je... ono to tam v té encyklice není, ale v pozadí je ten mythus, že v okamžiku spojení vajíčka se spermatem je osobně přítomen Bůh a strčí do toho zárodku duši. Takže takto vzniká člověk.

??? [00:01:14]:

A kde jsi toto vybájlil? Počkej, to mi musíš říct, tento myth...

Ladislav Hejdánek:

To jsem nevybájlil. To prostě...

??? [00:01:20]:

To je ve vatikánské knihovně, nebo? Jo, počkej...

Ladislav Hejdánek:

Já jsem to tam dlouho hledal a nemohl jsem to najít. Ne, podívejte, to je přece... já to říkám takto zvládnutě, ale je to přece stará známá věc, že proč nesmí být zabit zárodek? Protože má duši. Kde tu duši vzal? Tu duši tam nedává ani muž ani žena. V kterém okamžiku začíná to být nový člověk?

??? [00:01:58]:

Se říká v tom prvopočátku.

Ladislav Hejdánek:

Dobře, ale tím, že se spojí ty dva gamety? Tímto začíná být člověk? Nikoliv. To jsou dvě buňky spojené. To není člověk. Aby to byl člověk, tak to musí mít duši. A ta duše nevzniká jako vedlejší produkt spojení dvou gametů, to promiň. To je prostě dogmaticky založeno na tomto, a proto tam nesmí člověk do toho šourat. To tam není řečeno, ale je to v pozadí. A je to neodržitelné, absolutně neodržitelné.

??? [00:02:35]:

Já se domnívám, že ta humanae vitae je obrana proti tomu, že nebyly vyzkoušeny pilulky, nebyly vyzkoušeny těliska, každý druhý dneska porod je havarijní a podobně.

Ladislav Hejdánek:

Z jiných důvodů ovšem.

??? [00:02:48]:

Ale dobře, z jiných důvodů, ale ty ženy přece mají těžké potíže s tím. A papež, pokud mu to... vždyť měl 60 nějakých gynekologů za poradce, a to nebyli jenom ryzí bigotní katolíci. Tam si jistě povolali různé tyto a nikdo nic negarantoval tenkrát před 20 lety. To je už 20 let, ta encyklika, tato zmiňovaná, která je neustále napadaná a kterou tedy...

Ladislav Hejdánek:

Heleďte, na to nepotřebuje být papež, na to stačí lékař, aby řekl, že to je nejisté, nevyzkoušené, že to má vedlejší účinky a tak dále. Proč se papež montuje do této záležitosti a nemontuje se do jiných,

například že se používají antibiotika? To má také vedlejší účinky. Ale proti tomu nemluví. Nebo proti užití DDT v zemědělství.

??? [00:03:51]:

To je ovšem v návaznosti na to, že dochází právě tím, že i tyto prostředky selhávají, tak že pak dochází k potratům. A papež právě to prohlašuje samozřejmě za zabití, za vraždu, právě že selhávají tyto antikoncepce.

Ladislav Hejdánek:

Dobře, ale k potratům dochází z celé řady jiných důvodů, také civilizačních. Neslyšel jsem, že by papež mluvil proti civilizačním.

??? [00:04:23]:

Dobře. Spontánní je to.

Ladislav Hejdánek:

To není spontánní. Když je to civilizační, tak je to vyvolané de facto nezdravým způsobem života společnosti. A proti tomu nemluví. A to je také vraždění. Že tady musejí matky a čerstvě narozené děti pít minerálku, poněvadž není voda normální k pití, že dýchají hnusný vzduch, že od samého počátku svého života mají katary a že jsou alergické na ty smrady, které musejí dýchat a tak dále, to je taky vraždění neviňátek.

??? [00:05:08]:

A to už zase vydal po x letech o té ekologii a podobně. Ty nečeš ty encykliky?

Ladislav Hejdánek:

Ale jo.

??? [00:05:18]:

To je moře těchto. Ten už jich vydal. To nestačí ani sledovat.

Ladislav Hejdánek:

Nestačím, jistě že ne.

??? [00:05:23]:

No, tak vidíš to.

Ladislav Hejdánek:

Já ani Rudé právo nestačím.

??? [00:05:27]:

Tak musíš ještě číst tato papežská **proklamácia [00:05:31]**.

Ladislav Hejdánek:

Hele, teď už to dostalo takové grády, které jsou nepřiměřené věci. Ale já bych rád jaksi ukázal, že o té věci je třeba přemýšlet trochu hlouběji, že skutečně je to velmi povrchní, ta argumentace, že tam jsou problémy, které jsou zanedbané, a ty jsou mnohem vážnější než ty, o kterých se mluví, že třeba, to je po mém soudu krajní, závažná věc, ta odpovědnost dnešního lidstva za další desítky generací. Prostě my zatěžujeme nejenom ekonomicky ty budoucí generace, ale biologicky je zatěžujeme. Tedy co jsem to řekl? Ekonomicky? Já myslel oboje. Ekonomicky, ekologicky, ale také biologicky je zatěžujeme. Prostě je potřeba za to vzít odpovědnost. Není možno říkat, že toto není dovoleno, tady se musíme zastavit. Musíme říct vždycky přesně, proč se musíme zastavit, jakému

morálnímu to odporuje, nebo tak, ale nemůžeme si vymýšlet tak libovolně nějak. A konkrétně tedy já jsem zcela nechal stranou tu otázku toho přemnožení lidstva, ale přece to je absurdní. A vůbec ten vztah k sexu je nedržitelny v tomto smyslu. Prostě jestliže jednou je člověk vybaven tak, že není jako ostatní zvířata, ale že prostě žije sexuálně celý život, tak je absurdní prostě z toho vyvozovat, že musí mít dvacet, třicet, čtyřicet, padesát nebo já nevím kolik dětí podle toho, co ta žena stačí. To je nonsens.

??? [00:07:34]:

Ne, to se nedrží ani tou encyklikou.

Ladislav Hejdánek:

Nedrží se, o to ne, ale prostě dlouho se to drželo, dělají se malé ústupky, dělají se pozdě, pořád je to sto let za opicemi. Toto nejde prostě. Je potřeba to řešit zásadně. Já nejsem pro to prostě říct, že ať si to každý dělá, jak chce. Ale je to potřeba dělat inteligentně, ne tímto, že pořád se něco brání. To je nonsens prostě. Důsledky pak jsou takové, že se vlastně otrásají autority zcela legitimní, protože jsou spojovány s takovýmito blbostmi. To je moje námitka.

??? [00:08:20]:

Dneska jsi to sóma vybavil ještě něčím víc, také tím duševním, nebo jenom jsi to dal...

Ladislav Hejdánek:

Ne, to já vždycky říkám, že prostě to, čemu se říká duševní jevy, že patří k tělu.

??? [00:08:36]:

Pak je to ale sarx, ne? Pak to není sóma.

Ladislav Hejdánek:

Ne, to je sóma.

??? [00:08:40]:

Pořád je to sóma?

Ladislav Hejdánek:

Sarx je maso.

??? [00:08:45]:

Člověče, jaký je překlad toho?

Ladislav Hejdánek:

Nemůžeš říct, že myšlení je sarx. A faktický výkon myšlenkový, to je tělesný výkon. Něco jiného je intencionální předmět. To není tělesná záležitost. Ale ten akt vědomí, akt myšlení, to je akt, do kterého jsou zapojeny tedy buňky nervové, mozek, já nevím co všechno, ty smyslové orgány a já nevím co všechno. Prostě to nerozlišuji, to patří k sobě. A je to sóma. A právě od toho chci odlišit fysis a od toho chci také odlišit subjekt.

??? [00:09:44]:

Ještě já jsem tomu špatně rozuměl. Ta duše by tedy patřila jako k tomu tělu spíš?

Ladislav Hejdánek:

No, jistě, ano, ano.

??? [00:09:50]:

Nebo by se rozčlenila prostě – část duše vlastně... tedy že to... takhle – jestli to bylo chápáno, že se to spojovalo, ale že prostě ta duše zároveň...

Ladislav Hejdánek:

Heleďte se, ona v tom byla konfuze. Ale třeba když v solilokviích nebo i v konfesích Augustin oslovuje svou duši, říká: „Anima mea,“ tak čí to je anima, když já jsem ta duše? Čili prostě je tam konfuze, nicméně vždycky také je tam přítomno, že já jsem ten, který má duši a má tělo. Tak já jenom dělám to, že to tělo a duši dávám dohromady, to je to, co mám, co je mi k dispozici, podobně jako chodím pomocí těla, tak myslím pomocí duše, poněvadž jako „myslím pomocí mozku“ se mi zdá takové dost vulgární, to je prostě... zejména vůbec nevím, jak to chodí, to je jenom předsudek, to je mythus, že myslí mozek, takže to chci spojit. Tím se zbavuji základního problému, jak je spojena duše a tělo. Prostě tam je to nějak propojeno, to mě tolik nezajímá, je tam spousta věcí propojených. A kromě toho tam je tedy ten subjekt. Já vím, že tedy mnoho filosofů, kdyby se to dozvědělo, tak že mně řekne: „Cha chá!“ Descartes měl problém, jak spojit res extensa a res cogitans a vymyslel šišinku. A ty kromě těch dvou substancí tady ještě přichází se subjektem. To je další problém. Ale to je jen tak na povrch a na první pohled, ale jaksi to není argument proti Descartesovi. Proti Descartesovi lze namítat, že to špatně rozdělil, a díky tomu, že to špatně rozdělil, tak že to nešlo pak spojit a že měl s tím problémy. Musíme to rozdělit tak, aby... od začátku musíme pamatovat na to, aby to spojit šlo.

??? [00:11:57]:

A ještě jak to chápal třeba profesor Patočka...

Ladislav Hejdánek:

Platónsky.

??? [00:12:05]:

Jo, takže jako to, co je schopno pravdy a ta péče o duši, to by se nám v tomto pojetí smršlo jako asi nesprávným směrem, že?

Ladislav Hejdánek:

No, to je jistě nesprávným směrem, samozřejmě. Tak už tedy především mně ta formulace „péče o duši“ je proti srsti, protože vím, poněvadž jsem vyrostl v prostředí křesťanském, konkrétně protestantském, tak vím, že kdo se stará o svou duši, tak že ji ztratí. Takže tím pádem prostě péče o duši, to mně nezní nejlépe. Naopak tedy jaksi ten, kdo má skutečně rád svého přítele, tak dá duši svou za něj. Ovšem tady je zase další konfuze, co je duše ve smyslu řeckém a co je duše ve smyslu hebrejském. Ve smyslu hebrejském je duše na jedné straně chápána v naprosté jednotě s krví, takže krev se chápe jako duše, na druhé straně se duše chápe jako tedy tělesná záležitost vlastně, čili na to navazují, a potom se chápe duše jako život. Velmi často se ten termín, teologové nechť mě opraví, chápe jako život, čili prostě „duši svou položil“ jest „život položil“. Zejména tedy to je tak, to je důležité si toto uvědomit, protože v té hebrejské tradici neexistuje nic takového jako nesmrtelná duše. Pokud to proniklo do křesťanství, tak je to původu řeckého. Nic takového jako nesmrtelná duše v té hebrejské tradici neexistuje.

??? [00:14:12]:

Nesmrtelnost je zajištěna právě tím rodem.

Ladislav Hejdánek:

To je ovšem taková relativní nesmrtelnost pochopitelně a závislá na zaslíbeních lidu božímu a podobně. Odpuť, já jsem to neříkal dost nahlas. Jako že to je vlastně nesmrtelnost zajišťovaná zaslíbením lidu božímu, té budoucnosti, lidu božímu, že to není v tom, že to není vlastně nesmrtelnost v tom, jak to chápou Řekové, že je to jako taková nejvlastnější kvalita duše, že duše

tím, že je duše, už je nesmrtelná, že neexistuje smrtelná duše. Duše je nesmrtelná, poněvadž je původně účastna toho světa idejí, který je nesmrtelný. Takže třeba i naši milí bratři z Jednoty bratrské v katechismu mají, co je člověk, otázka, a odpověď na to je, že to je bytost smrtelná, duši nesmrtelnou mající. Tak to je řecký původ. Samozřejmě to je cizí těleso v křesťanství.

??? [00:15:40]:

Tam se ještě potom mluvilo o středověku, duchu, duši, se to rozlišovalo a nějak tam šlo o tu identitu, ne identitu jako toho ducha nebo duše, jak se vlastně k sobě jako ty věci mají.

Ladislav Hejdánek:

Tak u různých to bylo různě. To je tedy nejenom ve středověku, ale to je už u stoiků a daleko, já nevím...

??? [00:16:08]:

U Pavla v Teologii těla.

Ladislav Hejdánek:

No, zas tam to je jinak. To by se to muselo prohlédnout. Tedy Aristoteles třeba rozeznává trojí duši. Je duše, kterou mají rostliny, to je taková ta nejprimitivnější duše, pak je duše, kterou mají živočichové, tedy zvířata, a potom je duše, kterou mají lidé. A ta duše, kterou mají lidé, v některých případech je nazývána duchem a v jiných případech je ještě od ducha odlišována. A tak to bychom museli vždycky zjistit, u kterého myslitele to jak je. A zmatek do toho přivedla další filosofie, další vývoj filosofie, zejména Hegel, který nejenom že mluvil úplně v jiném smyslu o duchu, ale ještě navíc těch duchů měl celou haldu, je světoduch a taková ti nižší duchové a...

??? [00:17:25]:

Hele, a tu politickou filosofii, kterou budeš dělat, s tou demokracií a demokratičností, což je tedy pro nás rozhodující, toto by byla taková zajímavá okrajovost, tedy že jsi vyharcoval proti encyklice, ale...

Ladislav Hejdánek:

Hele, to bylo jenom jaksi takové extempore. Tam šlo o něco jiného. Šlo o to, že politická odpovědnost, bez níž žádné politické společenství není možné, že se vztahuje nejenom na vnitřní život toho společenství, nýbrž na všechno. Vztahuje se na tělo, vztahuje se na fysis, a to tělo i v tom smyslu, že se vztahuje na genetické kombinace. Prostě člověk musí za celou přírodu vzít odpovědnost. Po mém soudu to patří do politické filosofie toto si uvědomit, poněvadž zatím vždycky, když se mluví o politické filosofii, tak se vypustí celá ta strana o... Když jsem říkal, že každá filosofická disciplína se vztahuje k celku, tak jsem to tímto také demonstroval. A myslím, že to není tak docela zbytečné. A teď pokračuj.

??? [00:18:43]:

To ovšem nebylo to nejdůležitější. To bylo to základní, ale povážlivější bylo, co bylo dnes řečeno, že by ten zájem nebo problém morální neměl stát nikdy proti tomu politickému, že to je dohromady. V tom je, myslím, ta velká potíž, poněvadž tyto dva zájmy – nebo jaké je správné slovo? – morální a politický... politický zájem, to se hodí, ale morální zájem, to se takto blbě... to k sobě nepasuje, ale prostě tyto dva pohledy prostě stojí často proti sobě. Eugenika například byla zprofanovaná právě proto, že...

Ladislav Hejdánek:

... že byla oproštěna od těch záležitostí politických.

??? [00:19:38]:

... od těch etických.

Ladislav Hejdánek:

Politických a etických také. Že prostě šlo o čistě redukovaně biologický problém, jaksi pěstování statných jedinců.

??? [00:19:55]:

Ano, ale s důsledky, které jsou jak politické, tak etické, protože důsledky byly v tom, že prostě je potřeba pěstovat kvalitní jedince a nekvalitní jedince utracovat, jako je sterilizovat.

Ladislav Hejdánek:

Ano. To ovšem bylo chápáno nikoliv tak, že to jsou politické důsledky, nýbrž to byly ty politické prostředky k tomu. Ty byly podřízeny tomuto cíli, čili to jsou prostředky.

??? [00:20:21]:

A eticky zdůvodněné tedy potom.

Ladislav Hejdánek:

Ne. I ta etika se vytvořila jenom kvůli tomu, aby ta rasa byla vyšlechtěna. Ta etika byla podrobena stejně tak, jako je podřízena etika třídní, tak byla etika rasová podřízena rase. To nebyly etické důsledky. Ta etika musela být vymyšlena tak, aby to bylo vhodné pro tu rasu, pro to vyšlechtění rasy. To není důsledek rasové teorie. Z rasové teorie nemůžeš mít žádné etické důsledky, politické také ne. To musí být vymyšlenost, která slouží, čili je to nástroj, prostředek.

??? [00:21:13]:

No, a proti tomu nebylo ale vymyšleno nic jiného, než že se to zakázalo. A nebo to stojí pořád proti sobě?

Ladislav Hejdánek:

No, ale co se zakázalo?

??? [00:21:25]:

Zakázalo se o tom mluvit.

Ladislav Hejdánek:

No, tak spíš je to tabu.

??? [00:21:29]:

Je to tabu.

Ladislav Hejdánek:

Ano. Bojí se každý o tom mluvit, protože je to o hubu, protože okamžitě vznikne ohromný protest.

??? [00:21:39]:

Tak. Ale i kdyby se o tom mluvilo, tak dojde k tomu, že tam stojí právě ta morálka proti politice.

Ladislav Hejdánek:

Má se za to.

??? [00:21:47]:

Má se za to. A teďka nám jde o to, že takto to nikdy nemá... nebo to není náš cíl.

Ladislav Hejdánek:

No, nejenom že to není náš cíl, ale pro nás je toto doklad, že to je blbě postavené. Když to stojí proti sobě, tak je chyba.

??? [00:22:03]:

A ono to zatím nijak nestojí.

Ladislav Hejdánek:

Poněvadž to musíme my postavit jinak.

??? [00:22:07]:

Debilní děti se neutracují ne proto, že by to bylo politicky užitečné, ale protože proti tomu je nějaký prostě... nevíme jaký, nikdo to nezdůvodnil.

??? [00:22:27]:

Tak zase nám to vysvětluje křesťanství, ne? Jsme si všichni rovni před Bohem, tak jakým právem máme utratit debilní děti?

??? [00:22:37]:

Tak nedělá to stát a stát nezastává jako žádnou křesťanskou teorii o tom. A proč to nedělá ten stát, že by utrácel ty děti?

??? [00:22:49]:

Ale jak bys to chtěl dělat jako mimochodem tedy? Jako odkud bys je utratil už? Jako imbecilní, nebo jenom debilní, nebo jak? Od jakého vývoje? Jak bys to změřil? Proto to nejde, ne? To je stejný problém jako u eutanazie prostě.

??? [00:23:07]:

Ale to není žádný...

??? [00:23:09]:

To nemůžu dělat, protože prostě nemám tam nikde tu hranici.

??? [00:23:11]:

Ale vždyť to udělají... u soudu ti to udělají také jednoduše, trestně, když jde o tvoji trestněprávní odpovědnost, tak ji tak rychle...

??? [00:23:20]:

Ale to je něco jiného.

??? [00:23:21]:

Ty jsi zodpovědný za svoje činy.

??? [00:23:24]:

Jednak je to něco jiného a jednak je to také dané blbě.

??? [00:23:27]:

Kdyby ten stát chtěl, jako to má ten zájem u soudu, tak zrovna tak by si stanovil prostě kritérium, odkud už se nebudou takoví jedinci ponechávat naživu.

??? [00:23:42]:

Ano, on by to mohl dělat, ale jako je si vědom toho, že kdyby to dělal, tak si získá méně sympatií,

protože by to pro většinu lidí bylo...

Ladislav Hejdánek:

Ještě méně sympatií než dosud.

??? [00:23:49]:

Než má, protože by věděl, že to ti lidé nevezmou toto. To vezmu tyto věci, že co s Tebou si jako udělají, ale toto je si stát vědom, že by si už dovolit tolik nemohl.

??? [00:24:05]:

Já to říkám proto, že ten stát to nezdůvodňuje, jenom o tom prostě nemluví. Stejná věc je... takhle – jestliže je tady nějaká křesťanská teorie, tak Ty ji také neznáš, anebo když ji řekneš, tak jsem schválně zvědav na to, jestli to nebude podobný blábol, jako že to je akt přirozený, boží, do kterého my prostě nemáme co mluvit, přesně tak jak o tom byla řeč při tom početí. Rozumíš? Je nějaké křesťanské zdůvodnění? Tak ho proved'. Já bych ho, aby to nebyl... abych...

Ladislav Hejdánek:

Nezabiješ. To je dekalog mojžíšovský.

??? [00:24:57]:

To je jediný, že můžu prostě říct: „A kdo tomu nevěří...“

Ladislav Hejdánek:

Ten problém je ovšem v tom, že jaksí to „nezabiješ“ je jasné, ale k tomu patří ještě další věc – co je člověk? A teď sem patří tedy křesťanská antropologie. A teď je otázka, co je vlastně člověk. Jak se pozná, že to ještě člověk je nebo už není a tak podobně? Čili nestačí jenom to „nezabiješ“. „Nezabiješ“ neplatí na zvířata třeba, na rozdíl od některých jiných náboženství nebo nějakých těch, že se nesmí zašlápnout mraveneček třeba a podobně. Tak to je jenom pro lidi.

??? [00:25:46]:

Jako když jde o trest smrti, tak tam to jde tak snadno říct. To je člověk prostě, ať... jo?

??? [00:25:54]:

Ale zdůvodní se to tam nějakým způsobem u toho trestu smrti.

??? [00:25:55]:

Tam to jde. Ale jako nemyslím si, že teologie to má v kapse a mohla by to kdykoliv vytasit.

Ladislav Hejdánek:

No, jistěže ne.

??? [00:26:03]:

Perfektní zdůvodnění proč.

??? [00:26:07]:

Debil žije, ten se neutrácí.

??? [00:26:12]:

Nejsem si tím vůbec jistý. Naopak si myslím, že každý tak začne tvrdit něco o posvátnosti života a tak dále, a to jsou konfušní řeči.

??? [00:26:22]:

Ale Honzo, do toho taky spadá to, že takovýmto způsobem by se mohlo říct jako, proč člověk nezabíjí jiného člověka. Proč to nedělá? To je totéž jako, proč nezabíjí ty debilní děti.

Ladislav Hejdánek:

No ne, proč nejsou výjimky. Například člověk nezabíjí druhého člověka, ale třeba lupiči, které někdo překvapí, tak zabijí hlídače, nebo ve válce to je úplně považováno za samozřejmé, že jedni zabíjejí druhé. A stejně tedy normálně slušný člověk nezabije druhého, ale ve válce jo. Tak proč není tady také třeba výjimka?

??? [00:27:05]:

Ona to není ani výjimka. Tam vysvětlení je, proč ve válce se lidé zabíjejí.

Ladislav Hejdánek:

Jak to? To není vysvětlení. Jestliže platí, že nezabiješ, tak...

??? [00:27:16]:

Ne, já neříkám, že tady platí něco, čeho bychom se museli držet. Tady nikde přece není řečeno, že platí, že nikoho nezabiješ. Prostě nic tady není, ale když někdo cítí, že je ohrožen někým jiným, tak se brání, a brání se i takovým způsobem, že toho druhého zabije.

Ladislav Hejdánek:

Dobře, ale aby se mohl cítit ohrožen, tak ten druhý chce zabít, aniž by ohrožen byl. Jinak nedojde k boji. Někdo musí začít. A ten ohrožen není ovšem. Takže zabíjí i bez ohrožení.

??? [00:27:51]:

Ano, ano.

Ladislav Hejdánek:

Takže jsou tyto případy.

??? [00:27:56]:

A zpravidla se ukáže, že ten, který chce zabít, tak za tím jsou skryté nějaké jeho úmysly, proč chce zabít.

Ladislav Hejdánek:

Ale stejně tak by bylo možno formulovat úmysly, proč zabíjet nějaké poškozené děti.

??? [00:28:12]:

Samozřejmě. Já neříkám, že se ten důvod nemůže najít. Samozřejmě ten důvod se pro spoustu lidí najít může, ale u toho státu třeba...

Ladislav Hejdánek:

A v dějinách byl v různých společnostech tedy považován za normální.

??? [00:28:25]:

Ano.

Ladislav Hejdánek:

Já si opravdu myslím, že tady na tom zapracovalo to křesťanství, ovšem upadlo to sekularizací, takže se mluví teď o humanismu třeba a tak podobně, ale v podstatě to je toto. A já si nedovedu představit... tedy ten vývoj světový skutečně jde v tom smyslu, že za člověka je považován nejdříve jenom příslušník tlupy, nepřítel prostě není člověk. Proto Slovani si říkají Slovani, protože ovládají

slovo, kdežto Němci jsou němí, to nejsou lidé vlastně. Kdysi dávno prostě s otrokem se jednalo jako s dobyt看em, to nebyl člověk. Děti nebyly považovány za lidi, takže když otec zabil své dítě, tak nebyl trestán. Dlouho ženy nebyly považovány za lidi, protože nemají duši, to bylo ještě ve středověku daleko. Takže ten vývoj jde k takovému – jaksi být člověkem je výsada a tato výsada je postupně rozšiřována na širší a širší kruhy, až posléze na všechny. A dnes tedy ta hranice je posunuta tak daleko, že prostě člověkem je už nenarozené dítě, už embryo, já nevím, od kolika týdnů podle zákona, a podle encykliky nebo podle svědomí je to od samého začátku, tedy početí. Tedy další krok logický je, že za člověka se považuje nejenom tedy ten okamžik početí, ale prostě všechny příští generace, které ještě vůbec nemohly počaté být a hned tak nebudou moci být, že prostě je tady jaksi odpovědnost vůči lidem, kteří neexistují.

??? [00:30:55]:

A není to tím, že ta hranice se rozšiřuje právě díky tomu, že v podstatě všechny ty hranice, které doposud byly, se ukázaly, jako že neobstály, že se ta hranice musela zbourat?

Ladislav Hejdánek:

Ale to je otázka, proč neobstály. Samozřejmě, že proto. Ale proč neobstály?

??? [00:31:10]:

Zatím se nenašla hranice, která by takovýmto způsobem obstála.

Ladislav Hejdánek:

Je otázka, jestli jde o hranici. Já bych řekl...

??? [00:31:18]:

No, vždycky tu hranice byly jakoby, že?

Ladislav Hejdánek:

Ano. Právě. Ale já bych řekl, že teď ten poslední krok, který ještě vlastně nebyl učiněn, ale je na spadnutí a vnucuje se lidem rozumným, že vlastně ukazuje, že tady nejde o respekt k něčemu, co jest, nýbrž že jde o závazek, že v podstatě jde o tu odpovědnost z mé strany a ne o něco, co se dá odvodit z toho, že tu je něco. To je ten vývoj, myslím, ukazuje tímto směrem, že tedy nejde jenom o jaksi rozšiřování hranic toho, co všechno považujeme za jsoucího člověka, nýbrž že si uvědomujeme, že tedy v podstatě je to také už zakotveno – jestli je to v důsledku toho nebo ne, je otázka – ale zakotveno v evangeliu, kdy jaksi se na otázku Ježíšovi: „Kdo je můj bližní?“ tak se odpovídá tím, že se to postaví opačně a vykládá se: „Kdo je bližním tomu druhému?“ Čili vykládá se to na tom Samaritánu, který prostě šel a viděl tam člověka ztlučeného a zraněného těmi lotry a nikdo si ho nevšiml, a jenom ten Samaritán [00:33:04]. A odpověď zní: „A kdo myslíte, že je spíše bližním tomu zraněnému? A otázka zněla: „Kdo je můj bližní?“ Čili najednou tato věc se teď děje všeobecně, že si my vlastně uvědomujeme, že ta otázka není v tom, že člověk, jak jest už tady, že je vybaven nějakými lidskými právy a svobodami, že to je výbava narozením, při narození, nýbrž že tady jsou jakási práva ještě nenarozených.

??? [00:33:46]:

Ale ono to máte skoro tak, jako že tímto člověkem se ukazuje, že žádné hranice na jeho vymezení nejsou. Ale je to něco podobného, jako když se člověk rozhoduje pro spravedlnost, tak také to neznamena, že by tady měl něco dáno, co by věděl, že je spravedlnost, čemu on se jakoby v tom rádlovském slova smyslu oddá. On se rozhodne pro něco, rozhodne se pro spravedlnost. Ale ta spravedlnost není něco, co by tady bylo řečeno, co by tady bylo dáno. Stejně tak je to s tím člověkem nakonec, se ukazuje, že ten vztah k němu jako není takový, že by tady bylo něco dáno, co bych považoval za toho člověka, ale je to zase, že já v podstatě jako se k tomu člověku stavím takovým tím způsobem, že se mu nějakým způsobem jakoby dám, nebo... jo?

Ladislav Hejdánek:

Ano, ano.

??? [00:34:36]:

A pak opravdu jako samozřejmě, že člověk vždycky musí se nějakým způsobem vymezit, protože když se člověk rozhodne tedy... když udělá ten krok, že tedy jako chce té spravedlnosti nějakým způsobem sloužit, tak pak musí nějakým způsobem formulovat to, co nahlédl, ale musí si být vědom také toho, že vždycky jakákoliv ta jeho formulace jako není nic definitivního a musí se v podstatě otevírat stále novému a novému nahlížení. A ten vztah k tomu člověku nějak tak musí být brán. Nevím, jak tedy, ale...

Ladislav Hejdánek:

Ještě kapitola takřka ze sci-fi, nebo přesněji řečeno fi-fi, filosofická fikce, že prostě ta schweitzerovská úcta k životu vlastně je domyšlením tohoto trendu, totiž že jaksí ve zvířatech, nebo vůbec v živých bytostech, že musíme respektovat – teď mě Ivan zase prokleje – tu možnost, že se dovyvinou v lidské bytosti, přičemž samozřejmě lidskou bytostí musíme rozumět něco jiného než tělesné uspořádání. Ale v zásadě je to tak, že se opice nebo praopice, nebo jak se tomu říká, předopice, vyvinuly v jedné linii v člověka. A kdyby toho nebylo, tak možná, že nějaká jiná větev se vyvinula v rozumnou bytost, třeba pavouci, nebo nějaké ty... takhle jaksí sci-fi a fi-fi o tom může uvažovat. Ale protože ta možnost tady existuje, Teilhard třeba sám o tom takto mluví, že tím, že se jedna ta větev vyvinula tímto způsobem, tak že jako ten tlak vývojový, o kterém mluví, že dostal svůj ventil, ale kdyby lidstvo vymřelo, tak že ten tlak zase vzroste a že nějaká jiná větev, pokud tedy budou ještě trvat nějaké vhodné podmínky, tak že se zase vyvine v nějakou tu rozumnou bytost, že prostě ta tendence k cerebralizaci, zejména však k vytvoření noosféry tedy, že tato tendence se prostě prosazuje tak, že když jedna cesta není schůdná, tak jde jinou cestou. A je-li tomu tak, tak vlastně veškeré živé bytosti jaksí v nějaké daleké budoucnosti v zásadě musí být... mají tento cíl, tuto možnost, a tudíž musí být respektovány jako potenciální lidé, nebo rozumné bytosti, lépe řečeno. Takže to by byla taková ta – jsme jedné krve ty i já. Nikoliv krve, nýbrž jsme jednoho poslání, ty i já.

??? [00:38:23]:

A není to třeba také v tom, že když člověk má některá zvířata, která když zabije, tak mu to tak nevádí, jako jiná, že v podstatě k nim má takový vztah jakoby skoro k člověku.

Ladislav Hejdánek:

Ano. A paralelou toho je, že lékaři většinou odmítají své příbuzné operovat, protože jaksí je to profesionální nutnost vůči těm pacientům si vytvořit věcný vztah, nenarušený vztahem osobním, a že právě ten osobní vztah je činí neschopnými s dostatečnou jistotou a bravurou operovat, čili vlastně že znejistí. Takže podobně jako na jedné straně lidé si personalizují svůj vztah k psovi, tak zase lékaři jsou nuceni depersonalizovat svůj vztah k pacientovi, pokud to nejsou psychiatři. Tam snad je to dokonce na závalu, i když kdoví. Tak konec? Se to začalo rozpouštět.

??? [00:39:37]:

Desátá.

Ladislav Hejdánek:

Ano, ano. Tak má něco někdo ještě neodkladného na srdci? Prosím?

??? [00:39:46]:

Já bych měl. Jestli byste zkusil definovat ještě nějak to fysis, které tady několikrát padlo.

Ladislav Hejdánek:

Heleďte, uděláme si to extra, jo?

??? [00:39:58]:

Dobře.

Ladislav Hejdánek:

Třeba hned. Zůstaňte tady chvíli. Všichni ostatní už jsou toho nakrmeni, takže by možná to přivodilo nauseu.

??? [00:40:15]:

Chcete pak zamknout tady dole?

??? [00:40:23]:

Takže dobrou noc.

Ladislav Hejdánek:

Mějte se.